

de bestaaende Forhold staar ved Magt — og denne Bemærkning fremsætter jeg i Anledning af, at den højtærede Minister antydede kommende Tider, da vi skulde have fri Stat og fri Kirke —, synes jeg, man skulde unde den danske Præstestand en passende Tid til at give Danmarks Ungdom en Paavirkning, som nu den kan give den, fordi man under de nuværende Forhold gaar ud fra, at denne Paavirkning vil være til Gavn for Ungdommen. I alt Fald vil jeg for mit Vedkommende gentage en Bemærkning, som jeg har gjort under andre Forhold: Saa længe Forholdene er, som de er, synes jeg, at Præsterne i den korte Tid, de har, bør være ligestillede med Skolen og modtage Børnene paa et Tidspunkt, hvor disse er modtagelige for Paavirkning og ikke helt trætte. Jeg skal med Hensyn til de Forhold, som der særlig toges Sigte paa, bemærke, at jeg tror at turde udtale, at den Ordning, der i sin Tid blev truffet, er ganske i Overensstemmelse med det kultusministerielle Cirkulære, som der blev hentydet til; men hvor vanskelig det ærede Medlem er at komme til Rette med, naar det drejer sig om dette Spørgsmaal, faar man særlig Indtryk derigennem, at han udtalte, at det var urigtigt, at Præsterne underviste Børnene fra tredie Mellemskoleklasse; det var det alleruheldigste Aar. Nu giver Biskoppen, saa vidt jeg ved, med rund Haand Dispensation, saaledes at Børnene i en tidligere Alder kan komme til at gaa til Præsten, netop for at det kan ske, medens de gaar i tredie Mellemskoleklasse, da det er Skolens Ønske, det ikke skal ske, naar de gaar i fjerde Mellemskoleklasse. Vi har altsaa ment, at vi netop imødekom Skolens Ønske, og denne vor Imødekommen bliver saa her fremstillet, som om den netop havde de alleruheldigste Virkninger.

Hvad angaar Fremtidsmusikken om den frie Kirke og den frie Stat, skal jeg tillade mig en enkelt Bemærkning. Ogsaa jeg kan tænke mig den Mulighed, at slige Tilstande bliver indført her i Landet. I hvor nær eller fjern en Fremtid det vil ske, skal jeg ikke udtale mig om; men jeg tror, at naar det Spørgsmaal en Gang for Alvor kommer til Forhandling, vil der ogsaa komme et Skolespørgsmaal frem. Og det vil blive et Spørgsmaal ikke alene om Friskole, men om Friskole paa lige økonomiske Vilkaar med Folkeskolen. Saa er jeg ikke bange for, at den Friskolevirkosomhed, saaledes som den kunde tænkes at ville blive udøvet fra kirkelig Side, skal trække det korteste Straa. Men jeg for

mit Vedkommende vilde ikke være med til at holde Folkeskole, saaledes at alle de Byrder, den paalægger Folk, skal være fælles, være Statsudgifter; medens de, som ellers vil holde Skole, som ikke er tilfredse med Folkeskolen, ikke kommer til at arbejde i alt Fald under nogenlunde de samme økonomiske Vilkaar som den. I saa Fald føres Kampen ikke paa lige Vilkaar. Her er vi ved et Punkt, hvorom der godt kan blive Strid; men lad os sige: Den Dag, den Sorg.

Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) rettede jo en lille kort Bemærkning til mig om, at han havde føjet en Rettelse til sin Artikel, hvorved Grundlaget for mine Betragtninger svandt bort. Jeg har senere gjort mig bekendt med denne Rettelse og skal præsentere den for det høje Ting ikke i sin Helhed, men saaledes, at jeg kun nævner det, der vedkommer den omtalte Sag. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse nogle faa Linier. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds siger heri: „Vi meddelte i Gaar, at Kapitelstaksterne i Aar vil blive fastsat efter de ved Krigsbegivenhederne fremkaldte høje Kornpriser, saa at Brødfordyrelsen kommer til at betyde Lønforhøjelse for Præsterne i alle de Sogne, hvor Tiendeaflysningen ikke har fundet Sted.“ Ja, saadan kan det ærede Medlem jo godt skrive, men det stemmer ikke med Virkeligheden, for det ærede Medlem meddelte netop ikke i sin første Artikel, at der var Sogne, i hvilke Tiendeaflysningen virkede, og at dette havde stor Indflydelse paa Præsternes Lønning. Senere hen i sin Rettelse siger det ærede Medlem, at Præsterne efter Kultusministeriets Optattelse vil faa en betydelig Lønforhøjelse paa Grund af Kornprisernes Stigning, men saa følger han til en passant, at det er et afgjort Mindretal af Præsterne, der endnu oppebærer Løn efter den gamle Regel. Det er Rettelse Nr. 2, i Gaaseøjne, maa jeg vist sige, men for at denne Rettelse ikke skal virke alt for nedbrydende paa Læsernes Opfattelse af Præsterne, følger det ærede Medlem til i Slutningen: „Et saadant Skridt til Fordel for Præsternes private Lommer“ — her er det pludselig Præsterne i Almindelighed og ikke alene dem, der sidder i Sogne, hvor Tiendeaflysning ikke har fundet Sted — „vil under disse Forhold være aldeles urimeligt.“ Det ærede Medlem foregav i sin første Artikel, at han havde sine Oplysninger fra Kultusministeriet, og han har ogsaa sin